

Кандидаткиња за избор главног јавног тужиоца Јасмина Ђуровић

У вези са јавним конкурсом за избор главних јавних тужилаца, објављен у "Службеном гласнику РС" 48/24 од 31.маја 2024. године, као кандидаткиња за избор главног јавног тужиоца у Основном јавном тужилаштву у Врбасу, сходно одредби члана 87.ст.2 Закона о јавном тужилаштву , подносим

**ПРОГРАМ УНАПРЕЂЕЊА РАДА
ОСНОВНОГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У ВРБАСУ**

САДРЖАЈ

1. Уводни део -----	3
1.1. Основна начела -----	4
2. Унутрашње уређење и организација рада у Основном јавном тужилаштву -----	5
2.1. Управа у јавном тужилаштву -----	8
2.2. Организација рада у јавном тужилаштву-----	10
3. Однос између јавних тужилаштава државних и других органа и однос према јавности -----	11
3.1. Међусобни односи јавних тужилаштава -----	11
3.2. Однос између јавног тужилаштва и државних и других органа-----	12
3.3. Примена института међународне правне помоћи -----	12
3.4. Однос јавног тужилаштва према јавности-----	13
4. Ефикасност рада увођењем савремених технологија -----	14
5. Обрада јавнотужилачке праксе -----	14
6. Повећање ефикасности и стручности рада кроз учешће на саветовањима, научним скуповима и семинарима -----	15
7. Поштовање начела Етичког кодекса јавних тужилаца-----	15
8. Закључак-----	16

јун 2024. године

1. Увод

Чланом 87. Закона о јавном тужилаштву („Сл.Гласник“ РС број 10/23), прописано је да кандидат за главног јавног тужиоца уз пријаву на јавни конкурс доставља и програм унапређења рада јавног тужилаштва за које се кандидује.

Програмом унапређења рада Основног јавног тужилаштва у Врбасу (у даљем тексту: Програм) желим да представим своје виђење, унапређења организације рада тужилаштва кроз који су обухваћени послови и задаци које ово тужилаштво треба да изврши у оквиру своје надлежности, а са сврхом да се обезбеди законито и ефикасно остваривање функције јавног тужилаштва на подручју месне и стварне надлежности Основног јавног тужилаштва у Врбасу, као и залагање за очување угледа јавног тужилаштва у јавности и других аспеката од значаја за рад јавног тужилаштва.

Програм обухвата послове и задатке које би Основно јавно тужилаштво требало да изврши у оквиру своје стварне и месне надлежности утврђене Уставом , потврђеним међународним уговорима, законима, општеприхваћених правила међународног права, а све у складу са бројем јавних тужилаца и државних службеника у складу са Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Основном јавном тужилаштву у Врбасу (број А 132/22 од 03.11.2022. године, ступио на снагу дана 20.12.2022. године).

Основно јавно тужилаштво је јединствен и самосталан државни орган у оквиру јавнотужилачке организације , чији положај је регулисан Уставом Републике Србије („Службени гласник“ РС број 98/2006 и 115/2021) највишим правним актом, Законом о јавном тужилаштву ("Службени гласник РС" бр. 10/2023), Закоником о кривичном поступку („Службени гласник РС“ број 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014, 35/2019,) и другим прописима. Основно јавно тужилаштво у Врбасу је основано Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава („Службени гласник РС“ број 101/2013) за подручје Основног суда у Врбасу где у оквиру своје месне надлежности поступа на територији три општине и то: Врбас, Кула и Србобран.

Послови Основног јавног тужилаштва као правосудног органа чије надлежности су утврђене законом односе се пре свега на гоњење учинилаца кривичних дела и других кажњивих дела као основног права и дужности јавног тужиоца, којима се штити пре свега јавни интерес, заштита људских права, права оштећеног. Дужности и обавезе главног јавног тужиоца и јавних тужилаца спроводе се кроз процесне радње и то руковођење предистражним поступком, спровођење истраге, одлучивање о не предузимању или одлагању кривичног гоњења , закључење споразума о признању кривичног дела, подизање и заступање оптужбе, изјављивање редовних и ванредних правних лекова и других радњи из оквира своје надлежности. Као главни јавни тужац настојаћу да се у тужилаштву у што већем обиму примењују институти који скраћују време трајања кривичног поступка и истовремено врши уштеда материјалних средстава као што су одлагање кривичног гоњења (поштујући Обавезна упустава Врховног јавног тужиоца), затим кроз примену споразума о признању кривичног дела и стављањем захтева за одржавање рочишта за изрицање кривичних санкција.

Како је Основно јавно тужилаштво државни орган који је хијерархијски устројен то је рад и поступање подвргнуто контроли непосредно виших јавних тужилаштава , у

конкретном случају Вишег јавног тужилаштва у Сомбору, Апелационог јавног тужилаштва у Новом Саду и Врховног јавног тужилаштва у Београду , као највишег јавног тужилаштва у Републици Србији.

Стварна надлежност јавног тужилаштва одређена је одредбама које важе за утврђивање стварне надлежности суда тако да стварна надлежност Основног јавног тужилаштва одређена је чланом 22. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ број 116/2008, 104/2009, 101/2010, 31/2011 и др. 87/2018) и другим законима. С тим у вези треба истаћи да Основно јавно тужилаштво у оквиру својих законских овлашћења, учествује и у другим поступцима , парнични, ванпарнични, прекршајни , управни , те предузима и друге радње и мере у оквиру стварне надлежности утврђене законом. Значајно поступање јавног тужиоца је у парничним поступцима кроз подношење тужби за изрицање мера заштите од насиља у породици према члану 284. став 2. Породичног закона, са циљем смањења насиља у породици и заштити жртава породичног насиља, где породична ситуација захтева одређени степен заштите жртве. Ова врста поступка је у пракси Основног јавног тужилаштва у Врбасу веома заступљена, те ћу настојати да се и убудуће кроз овај процесни облик пружа заштита жртвама насиља.

Надаље, Основно јавно тужилаштво у оквиру своје надлежности предузима и друге радње предвиђене другим законима као што су: Закон о слободном приступу о информацијама од јавног значаја („ Службени гласник РС“ 120/2004, 54/2007, 104/2009, 36/2010 и 105/2021) Закон о прекршајима („Службени гласник РС“ број 65/2013,13/2016, 98/2016, 91/2019, 91/2019 и 112/2022), Закон о заштити података о личности („Сл. гласник бр. 87/2018) , Закон о тајности података ("Сл. гласник РС" бр. 104/2009).

Месна надлежност Основног јавног тужилаштва у Врбасу простире се на територији општина Врбас, Србобран и Кула где покрива површину од око 1140 км2 са преко 104 .000 становника што је значајно истаћи због броја предмета у којима поступа јавно тужилаштво.

Основно јавно тужилаштво у Врбасу имајући у виду месну надлежност сарађује са две Полицијске управе и то Полицијска управа у Новом Саду којој територијално и организационо припадају Полицијска станица у Врбасу и Полицијска станица у Србобрану и са Полицијском управом у Сомбору којој организационо припада Полицијска станица у Кули.

1.1. Основна начела

Као носилац јавнотужилачке функције, дужност ми је да вршећи јавнотужилачку функцију поштујем основне принципе , односно да самостално, стручно, савесно , непристрасно , правично и без непотребног одлагања обављам функцију, а да се при томе поштује претпоставка невиности и води рачуна о заштити података о личности, приватности и достојанству учесника у поступку.

Основна начела битна за поступање у тужилаштву су :

-независност – носиоци јавнотужилачких функција у свом раду морају бити ослобођени сваког непримереног и недозвољеног утицаја и притисака , који би ометали остваривање правде , без обзира на њихов извор;

- непристрасност – носиоци јавнотужилачке функције дужни су да поступају непристрасно на основу слободне оцене доказа и правилне примене права , уз поштовање претпоставке невиности и права на правично суђење;
- недискриминација- подразумева једнак третман и под једнаким условима, по било ком основу и са једнаким могућностима у приступу јавном тужилаштву;
- стручност- значи рад на спровођењу стручног усавршавања и обукама којима се стичу и усавршавају теоријска и практична знања, као вештине носилаца јавнотужилачке функције , њихових помоћника и државних службеника;
- одговорност – успостављање механизма и критеријума одговорности носилаца јавнотужилачке функције , њихових помоћника и државних службеника за квалитет и резултат рада;
- ефикасност- делотворно управљање и рационално коришћење ресурса у предметима у којима се поступа у разумним роковима , уз поштовање људских и мањинских права и слобода , загарантованих како домаћим тако и међународним прописима.

2. Унутрашње уређење и организација рада у Основном јавном тужилаштву

Организација рада у Основном јавном тужилаштву у Врбасу регулисана је пре свега Законом о јавном тужилаштву и Правилником о управи у јавним тужилаштвима на начин да главни јавни тужилац је тај који руководи радом и организује рад тужилаштва и одговоран је за рад јавног тужилаштва и за свој рад Врховном јавном тужиоцу. С тога је неопходно да се врши надзор над радом јавних тужилаца и осталих запослених на који начин кроз надзор главни јавни тужилац непосредно утиче и на уједначено поступање јавног тужилаштва, а самим тим и активно утиче на отклањању уочених потешкоћа у раду, одређује послове који се мимо планираних имају завршити , као и рокове за извршавања послова и носиоце који ће задати посао реализовати.

Поред главног јавног тужиоца у Основном јавном тужилаштву у Врбасу у складу са одлуком Државног већа тужилаца јавнотужилачко функцију обавља и пет јавних тужилаца. Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Основном јавном тужилаштву у Врбасу (број А 132/22 од 03.11.2022. године, који је након добијене сагласности од стране Министарства правде број 110-00072/22-03 од 29.11.2022. године ступио на снагу дана 20.12.2022. године), између осталог у Основном јавном тужилаштву у Врбасу је систематизовано седам радних места са десет извршилаца на неодређено време и једним извршиоцем на одређено време.

Сваке године се доноси кадровски план, а попуњавање упражњених радних места предвиђеним Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места уз сагласност Министарства правде Републике Србије обезбеђује се благовремено и неометано извршававање задатака из делокруга рада тужилаштва према систематизованим радним местима. У наредном периоду настојаћу да се повећа број извршилаца на радном месту јавнотужилачких помоћника, како би јавни тужиоци у већој мери се посветили поступању на задуженим предметима. У сарадњи са Националном службом за запошљавање младим колегама треба омогућити да стекну стручну праксу и вештине за даљи рад у струци.

Ради обезбеђивања законитог, правилног и благовременог рада тужилаштва процес рада је потребно организовати на начин да се изврши равномерна расподела послова и задатака унутар тужилаштва како би се осигурала равномерна оптерећеност свих

запослених радним задацима и да се послови и задаци благовремено обаве. Годишњим Планом и програм рада се врши расподела задатака и послова на носиоце јавнотужилачке функције и запослене државне службенике и утврђује се врста послова и задатака, начин и рокови за њихово извршавање и лица која су потребна да те задатке извршавају. У складу са чл. 39. Закона о јавном тужилаштву најкасније до 01. новембра текуће године на колегијуму је потребно саопштити одлуку о годишњем распореду послова за наредну годину.

У циљу оставаривања ефикасности при решавању постављених задатака потребно је код носиоца јавнотужилачке функције и код државних службеника развијати свест заједничког деловања ради реализације задатака.

Како би се Програмом унапређења рада Основног јавног тужилаштва обезбедио законит, ажуран и ефикасан рад у том циљу се намеће и потреба да се у тужилаштво образују организационе јединице.

Основне организационе јединице у Основном јавном тужилаштву у Врбасу су: Кривично одељење, писарница и две самосталне организационе јединице-рачуноводство и инфомационо технички послови коју организацију рада бих задржала и у наредном периоду јер је до сада давала позитивне резултате.

У кривичном одељењу као примарној организационој јединици се обављају послови и задаци из надлежности тужилаштва у кривичним и другим предметима. Основни носиоци ових послова су јавни тужиоци и јавнотужилачки помоћници.

Јавни тужиоци обављају самостално послове који су им поверени и додељени на рад распоредом послова, све на основу Закона о јавном тужилаштву и других прописа. Јавни тужиоци поступају у КТ предметима, КТИ, КТР, КТН, КТНИ, КТО, ГТ, ПТ, СК КЕО, као и у другим предметима, а сходно томе присуствују и главним претресима, спроводе истрагу, предузимају доказне радње, присуствују рочиштима пред судом у парничним ГТ предметима, обављају друге процесне обавезе и предузимају службене радње посебно оне које су везане за обављање дежурства. При реализацији програма поред послова који су законом стављени у надлежност Основног јавног тужиоца посебно треба обратити пажњу при вршењу надзора у раду јавних тужилаца и других запослених са циљем да се планирани послови и задаци успешно и благовремено остваре, као и они пословни задаци који нису планирани.

Јавнотужилачки помоћници израђују нацрте одлука у КТ предметима, КТИ, КТО предметима, предузимају доказне радње, присуствују главним претресима у зависности од врсте кривичног дела и прописане санкције, те самостално или под надзором носилаца јавнотужилачке функције обављају и друге послове предвиђене законом и другим прописима.

У писарници се обављају административно технички послови, врши се пријем и експедовање писмена, вођење уписника, дактилографски послови, попис и архивирање архивске грађе и материјала као и други послови у вези са радом и потребама јавног тужилаштва.

У рачуноводству као самосталној организационој јединици се врше послови из области финансијско рачуноводственог пословања кроз посебне програме у сарадњи са

Министарством правде и Министарством финансија, затим послови набавке, вођење и чување финансијске документације, економата и депозита у складу са постојећим прописима.

Такође као самостална организациона јединица је обављање инфомационо-техничких послова, као значајна техничка подршка при коришћењу савремених информационих система и припрема за примену „Сапо“ софтвера.

У погледу организација и унапређења рада потребно је истаћи да у Основном јавном тужилаштву у Врбасу одређен је један јавни тужилац као контакт особа за праћење, кривичних дела против брака и породице и против полне слободе. У вези тога Центри за социјални рад и Полицијске станице на које је Основно јавно тужилаштво упућено да непосредно сарађује су одредиле и представнике својих институција као контакт лица за означену област који координираним радом усмерава јавни тужилац како би се хитно поступало у ситуацијама када постоји сумња да је учињено кривично дело насиље у породици као и остала кривична дела против брака и породице и против полне слободе. У складу са Обавезним упуством Републичког јавног тужиоца О бр. 7/2022 од 24.11.2022. године комуникација са надлежним институцијама је стална, посебно са Центрима за социјални рад и полицијским службеницима надлежним за поступање код насиља у породици.

У Основном јавном тужилаштву у оквиру кривичног одељења, а у вези са реализацијом Закона о спречавању насиља у породици („Службени гласник РС“ број 34/2016) и ради ефикаснијег и делотворнијег поступања и благовремене и делотворне заштите и подршке жртвама насиља у тужилаштву рад Групе за координацију и сарадњу је органозован на начин што је група подељена на три подгрупе, где један од јавних тужилаца ради у групи са преставником Центра за социјални рад и Полицијском станицом за територију једне општине и задужује предмете везано за изречене хитне мере и поднете кривичне пријаве за кривично дело насиље у породици из чл. 194 Кривичног законика која по месној надлежности су са подручја општине са којом подгрупом за координацију сарађује.

Сматрам да на овај начин организован рад Групе за координацију и сарадњу пружа више могућности у смислу пуне координације у деловању свих који учествују у спречавању насиља у породици, као и помоћи жртвама насиља, уз одговарајућу заштиту основних, људских и грађанских права и слобода са циљем да се насиље спречи или понови и да се ризик од насиља сведе на нижи ниво.

С обзиром на тренд повећања броја кривичних дела против брака и породице посебно кривичног дела насиља у породици из члана 194. Кривичног законика Основно јавно тужилаштво у складу са својим овлашћењима у смислу члана 284 став 1 Породичног закона („Службени гласник РС“ број 18/2005 и 72/2011 и др.и 6/2015) активно делује на начин што подноси тужбе којима се покрећу парнични поступци у ГТ предметима ради изрицања и реализације мера заштите од насиља у породици које су предвиђене чланом 198. став 2. Породичног закона, како би се у породицама где су породични односи нарушени у мањем интензитету обезбедило да исти не ескалирају и да се ризик од наступања насиља сведе на нижи ниво.

Од почетка примене Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“ 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2013, 35/2019, 27/2021) Кривичног законика

(„Сл.гласник РС бр,85/2005, 72/2009,111/2009,121/2012,104/2013,108/2014,94/2016 и 35/2019.) , на седницама колегијума разматра се практична примена законика те се отклањају дилеме и проблеми у поступању, уколико постоје недоумице у вези са правилним поступањем или утврди да друго јавно тужилаштво поступа различито у односу на Основно јавно тужилаштво у Врбасу, све у сврху уједначавање јавно тужилачке праксе. Један јавни тужилац је одређен као контакт особа за сарадњу са Одељењем јавнотужилачке праксе при Апелационом јавном тужилаштву у Новом Саду и Врховном јавном тужилаштву где се континуирано прате све активности значајне за јавнотужилачку праксу.

Један јавни тужилац одређен је и као контакт тачка и примарни обрађивач предмета за кривична дела учињена на штету лица која обављају послове јавног информисања на начин што је исти у обавези да по примљеној пријави хитно поступа и о томе одмах обавести како јавног тужиоца тако и контакт особу из Вишег јавног тужилаштва у Сомбору , а све у складу са обавезним упутством тада Републичког јавног тужилаштва О бр. 10/20 од 24.12.2020.године .

Затим један од јавних тужилаца је одређен је као контакт лице задужено за праћење предмета и остваривање сарадње са другим државним органима везано за кривично дело недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи из члана 350. Кривичног законика. Такође, један јавни тужилац одређен је као контакт особа задужена за праћење предмета и остваривање сарадње са другим државним органима везано за нелегалну трговину акцизних производа где је у оквиру посебних задужења јавни тужилац обавезан да оствари сарадњу са полицијским станицама и пореском полицијом, тржишном инспекцијом са подручја поступања Основног јавног тужилаштва у Врбасу ради координираног деловања у циљу спречавања и откривања кривичних дела нелегалне трговине.

Један јавни тужилац одређен је да поступа у предметима код кривичних дела учињених из мржње у смислу члана 54а Кривичног законика а све у складу са обавезним упутством тада Републичког јавног тужилаштва О 4/2018 од 28.09.2018.године. Затим, један од јавних тужилаца је одређен за заштиту података о личности , са задатком да посебно води рачуна о ризику који се односи на радње обраде, узимајући у обзир природу , обим и сврху обраде у смислу чл. 57. и 58. Закона о заштити података о личности .

Овакав начин организације рада је потребан ради примене наведених закона и у складу са Обавзним упутствима, с тим да се приликом доношња одлуке о томе ко ће од јавних тужилаца пратити одрђену област води рачуна о равномерној расподели задужења.

2.1. Управа у јавном тужилаштву

Главни јавни тужилац је носилац управе у јавном тужилаштву, а вођење јавнотужилачке управе регулисано првенствено Законом о јавном тужилаштву и Правилником о управи у јавним тужилаштвима и главни јавни тужилац је одговоран за правилан и благовремен рад јавног тужилаштва.

Управу у јавном тужилаштву обухвата руковођење јавним тужилаштвом, послове и овлашћење у вези са организацијом рада, материјалним, финансијским, административним и другим пословима којима се обезбеђује правилан, тачан,

благовремен и законит рад јавног тужилаштва. Затим старање и одржавање самосталности и очување угледа јавног тужилаштва, употреба обележја јавног тужилаштва, службеног језика и писма, уређење и организација рада јавног тужилаштва, старање о уједначеном, благовременом поступању и коришћењу најефикаснијих метода и техничких средстава у административном пословању, праћење и проучавање јавно тужилачке и судске праксе. Такође, поступање по притужбама и представкама грађана на рад јавних тужилаца и државних службеника у јавном тужилаштву, однос јавног тужилаштва према другим државним органима, грађанима и јавности, заштита тајности података, вођење уписника, помоћних књига и других евиденција, руковање предметима и стварима, поступање са архивским материјалом, вођење статистике односно сачињавање месечних, тромесечних, шестомесечних и годишњих извештаја, као и достављање потребних података и евиденција у појединачним случајевима, као и другим питањима од значаја за рад јавног тужилаштва.

Доследном применом Закона о јавном тужилаштву и Правилника о управи у јавном тужилаштву остварује се законито и правилно руковођење у јавном тужилаштву. На тај начин и уз поштовање радне дисциплине и мотивисаности носиоца јавнотужилачке функције и свих државних службеника постиже се ефикасност поступања и остваривања функција Основног јавног тужилаштва као државног органа. У вези с тим је потребно јасно поставити и одредити циљеве поштујући опис послова утврђен Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних задатака у Основном јавном тужилаштву као и врсту и обим задатака предвиђеним Планом и програмом рада Основног јавног тужилаштва.

Ради остваривања задатака које са собом носи руковођење управом у јавном тужилаштву потребно је изградити финансијски план који је усклађен са реалним материјалним потребама Основног јавног тужилаштва. Тиме се поставља и захтев да се благовремено идентификују све околности и ризици који би угрозили несметано и ефикасно функционисање, а у циљу обезбеђивања рационалног, ефикасног и законитог трошења средстава потребно је планирати финансијске потребе тужилаштва, континуирано пратити потребе тужилаштва ради унапређење процеса рада, па самим тим и благовремено предузимати мере у складу са прописима на који начин би се постигло да се кроз систем финансијског управљања и контроле стварају услови да се сви материјални и нематеријални ресурси користе правилно, економично и ефикасно. Целокупан систем финансијског управљања и контроле треба да обезбеди поступање у складу са позитивним прописима и осигура заштиту имовине и тиме ће бити остварени услови да се средства правилно и економично употребљавају. Ради обезбеђивања материјално финансијских услова за рад потребно је и стално праћење потреба тужилаштва како би се благовремено предузимале одговарајуће мере.

Поред наведених у Основном јавном тужилаштву такође је потребно омогућити и остваривање права по основу рада јавних тужилаца и права из радног односа државних службеника, а то се постиже правовременим доношењем одговарајућих општих аката и појединачних одлука на који начин се стварају услови да запослени остварују своја права из радног односа .

Ради делотворнијег и ефикаснијег руковођења управом у тужилаштву главни јавни тужилац као старешина органа потребно је да доноси одговарајуће акте и предузима одређене радње и мере, да доноси или врши измену постојећих нормативних аката и то Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, План и програм

рада Основног јавног тужилаштва, Правилника о буџетском рачуноводству, Правилника о ближем уређивању поступка јавне набавке, Правилник о стратегији управљања ризицима, Комуникационе старатегије, Одлука за волонтирање како би се регулисао однос заинтересованих приправника за рад у тужилаштву и других аката и одлука.

2.2. Организација рада у јавном тужилаштву

Главни јавни тужилац као старешина одређује организацију рада јавног тужилаштва. Процес рада би требало да се одвија на начин да се у писарници обављају административно технички послови где се врши пријем писмена и вођење уписника по свим реферадама, затим дактилографски послови, експедиција писмена, поступање са архивском грађом и материјалом, као и други послови који су у вези са радом и потребама јавног тужилаштва. Саставни део писарнице је архива где су архивски предмети и са истима се рукује у складу са Листом категорија, регистратурског материјала са роковима чувања које је прописало Републичко јавно тужилаштво.

У кривичном одељењу обављају се и послови и задаци из надлежности Основног јавног тужилаштва како у кривичним тако и у другим предметима. Превасходно се у кривичном предмету обавља обрада предмета, предмети се додељују обрађивачима тако да се најпре разврставају по сложености, затим се додељују према редоследу пријава првом наредном обрађивачу предмета, а евентуално од распореда се одступа када јавни тужилац процени да је предмет потребно доделити другом обрађивачу у циљу ефикасније и делотворније обраде предмета као и ради остваривања једнаког оптерећења сваког јавног тужиоца. У кривичном одељењу се пре свега обављају послови који се односе на руковођење предистражним поступком, спроводи се истрага предузимају одређене доказне радње, па се у складу са распоредом службених радњи и процесних обавеза организује заступање оптужних аката на главним претресима пред Основним судом у Врбасу на начин да превасходно оптужни акт заступају јавни тужиоци који су оптужни акт и поднели.

У прописаним и задатим временским оквирима писарница прикупља и обрађује податке на основу којих се сачињавају извештаји о радном учинку, на кварталном нивоу, а на основу тих података се благовремено уочавају и отклањају евентуална одуговлачења у поступању по предметима, како је предвиђено Правилником о критеријумима и мерилима вредноћа рада јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца („Сл.гласник РС број 58/2014). Контрола рада обрађивача предмета се остварује прегледом приспеле поште, сигнирањем, праћењем, усмеравањем рада у предметима. Обрађивачи предмета одлуке у предметима израђују уз консултацију са главним јавним тужиоцем са посебним нагласком на предложену кривичну санкцију, на који начин се утиче на уједначавање предлога кривичних санкција за иста или слична кривична дела.

Стављањем парафа јавног тужиоца на јавнотужилачке одлуке, решење о одбачају, наредба о спровођењу истраге, оптужни акт, службена белешка о разлозима одустанка од кривичног гоњења, о обустави истраге, жалбе, јавни тужилац означава да је упознат са одлуком, а у сложенијим предметима се врше консултације са обрађивачем предмета. Истовремено се на овај начин врши и надзор у раду на предметима.

Са ступањем на снагу Правилника о критеријумима и показатељима вредновања рада главног јавног тужиоца и јавног тужиоца („Сл.гласник РС бр.33/2024 и 45/2024) у

наредном периоду вредновање и оцена рада вршиће се по критеријума наведеног Правилника.

Редовним одржавањем седница колегијума се кроз дискусију најпре сагледавају проблеми унутар тужилаштва, отклањају потешкоће у поступању и уједначава пракса унутар тужилаштва.

У Основном јавном тужилаштву се обављају и послови из области финансијско рачуноводственог пословања као и послови набавке вођење и чување финансијске документације, економота и депозита у складу са постојећим прописима.

У раду Основног јавног тужилаштва потребно је у што већој мери примењивати нове информационе и комуникационе технологије па с тим у вези су обављене све потребне обуке за припрему и примену „Сапо“ софтвера тако да сви носиоци јавнотужилачке функције и службеници у јавном тужилаштву имају на располагању рачунаре, на тај начин се обезбеђује ефикасније и прецизнији рад, а потребно је стварати услове и настојати да се техничка средства и опрема континуирано обнавља и осавременује.

Рад тужилаштва захтева и организовање распореда и послове дежурства који представљају важан сегмент делокруга рада основног тужилаштва на који начин се омогућује правовремено и по потреби хитно предузимање одређених радњи од стране јавног тужиоца. Дежурства се обављају у складу са унапред припремљеним распоредом дежурства како са јавним тужиоцима тако и са дежурним записничарима због чега је неопходно добро организовати послове дежурства како би свим учесницима предистражног поступка било омогућено да благовремено, тачно и јасно приме налоге и инструкције за поступање и то са циљем предузимања ефикасног кривичног гоњења и процесуирања извршилаца кривичних дела, због чега је битно одржавање састанака и консултација са представницима других органа пре свега са полицијским управама односно полицијским станицама и центрима за социјални рад.

Послови сарадње са свим државним органима и установама је нужно јер се на тај начин скраћује време трајања поступка пред Основним тужилаштвом као органом поступка. Обзиром на прилив предмета и оптерећеност јавног тужиоца потребно је адекватно примењивати институте Законика о кривичном поступку којима се поступак пред тужилаштвом и судом окончава у што краћем року, а то се постиже применом института одлагања кривичног гоњења у складу са законским решењем, затим у кратким роковима поступци се окончавају и кроз споразум о признању кривичног дела и подношењем захтева за одржавање рочишта за изрицање кривичне санкције. Кроз наведене институте процесног права се скарућује време трајања кривичног поступка, а истовремено штеде и материјална средства.

3. Однос између јавних тужилаштва државних и других органа и однос према јавности

3.1. Међусобни односи јавних тужилаштва

Основно јавно тужилаштво као самостални државни орган у систему јавнотужилачке организације подлеже контроли рада коју врши Више јавно тужилаштво и Апелационо

јавно тужилаштво. Контрола се постиже непосредним увидом у предмете Основног јавног тужилаштва, у другостепеном поступку изјављивањем жалбе на првостепену пресуду где другостепена тужилаштва врше увид у спис предмета и дају своје предлоге, те кроз подношењем приговора у смислу чл.51 Законика о кривичном поступку на решења тужилаштва којима се одбације кривична пријава. Надаље контрола се постиже и приликом одлучивања по поднетим притужбама на рад јавног тужилаштва. Поред контроле рада Основног јавног тужилаштва сарадња са вишим тужилаштвима остварује се доношењем инструктивних упутстава о поступању подручних тужилаштава и кроз обавештавање виших тужилаштава у предметима, те реферисања у сложенијим предметима и предметима који су медијски запажени или постоји инересовање шире друштвене заједнице, те давање мишљења о начину поступања у поједним предметима.

3.2. Однос између јавног тужилаштва и државних и других органа

У погледу односа Основног јавног тужилаштва и других државних органа и установа, те ради унапређења и одржавања сарадње, потребно је одржавање радних састанака и непосредна комуникацијом са представницима тих органа и установа. Овде пре свега наглашавам сарадњу са Центрима за социјални рад важном институцијом у пружању помоћи жртвама насиља. Сарадња се остварује и путем размене података са циљем да се постигну ефикаснији резултати и повећа квалитет рада и међусобно деловање.

Надаље, циљеви дефинисани националном стратегијом за борбу против корупције која се пре свега односи се на изградњу, јачање правне државе и владавине права и остваривање начела непристрасности, независности и ефикасности правосудних органа и полиције постиже се сарадњом и константним јачањем тужилаштва са другим државним органима пре свега са Полицијским управама где је потребно проактивно и плански поступати како би се вршило континуирано праћење у борби против криминала. У погледу сарадње са Министарством финансија – Пореском управом у тужилаштву се спроводи Споразума о сарадњи између Републичког јавног тужилаштва и Министарства финансија – Пореске управе, који има за циљ јачање међусобне сарадње и унапређење размене информација и података надлежних јавних тужилаштава за поступање у предметима пореских кривичних дела.

Наиме, благовременим ангажовањем свих институција на прикупљању и размени података могу се прикупити квалитетни докази које би довело до осуђујућих пресуда. Потребно је и даље обезбеђивати доследну примену мера утврђених Планом интегритета и редовно обавештавати Агенцију за борбу против корупције у вези са спровођењем истих. Ради остваривања непосредне сарадње један јавни тужилац одређен је као контакт особа задужен за сарадњу са агенцијом за борбу против корупције.

3.3. Примена института међународне правне помоћи

Сарадња са другим државним органима се остварује и кроз примену института међународне правне помоћи са иностраним државним органима у случајевима пружања међународне правне помоћи по замолницама надлежних органа других држава као и у ситуацији када Основно јавно тужилаштво замолним путем тражи пружање правне помоћи. Поступак међународне правне помоћи је уређен Законом о међународној правној помоћи у кривичним стварима („Службени гласник РС“ 20/09), те закљученим билатералним и мултилатералним уговорима. Међународна сарадња је неопходна увек

када за то постоје услови и потреба јер се на тај начин врши размена података и прикупљање чињеница и доказа.

3.4. Однос јавног тужилаштва према јавности

Однос јавног тужилаштва првенствено подразумева задовољавање потребе јавности за обавештавањем о питању из надлежности јавног тужилаштва нарочито о стању криминалитета, па у вези тога рад и поступање јавног тужилаштва треба да буде транспарентно у оној мери да се не штети интересима поступка, при чему треба водити рачуна о информацијама и подацима који се износе у јавност да буду тачни и истинити, али да при томе не дође до одавања службене, државне или војне тајне као и да се води рачуна о интресима морала, јавног реда, заштите малолетника и заштите оштећених.

Јавност се обавештава путем представника медија и путем писаних саопштења у складу са комуникационом стратегијом коју доноси Основно јавно тужилаштво те се на тај начин извршава обавеза да информације о раду јавног тужилаштва се учине доступним јавности за све медије, а за послове обавештавања одређен је један јавни тужилац који је прошао обуку везано за иступање у јавности.

У вези са комуникацијом и информативним активностима јавних тужилаштава сматрам да би се морало водити рачуна о томе да се у јавности ствара добар утисак о јавном тужилаштву као институцији од поверења и отворености према грађанима и тако смањи степен укорењености и предрасуда о јавном тужилаштву као затвореном државном органу, те отклони страх и неизвесност странака које долазе у тужилаштво са одређеним захтевима, првенство као оштећени извршењем кривичних дела. Овакав приступ би допринео промовисању тужилаштва и показао транспарентност и одговорност према грађанима те би тужилаштво добило на кредибилитету као институција која је прогресивна. Приликом остваривања оваквих активности свакако је нужно водити рачуна које информације у датом тренутку се могу дати, водећи при томе рачуна о интересима самог предкривичног и кривичног поступка да се они не би угрозили и да се не би допустило вршење утицаја на рад главног јавног тужиоца или јавног тужиоца у вршењу својих овлашћења и отклонио сваки утицај средстава информисања или било које друге институције на рад јавног тужилаштва на поступање у предметима. Када постоји интерес јавности за рад о предметима у којима тужилаштво поступа обавештавање треба да је такво да не штети интересима поступка и не угрожава приватност учесника у поступку. Јавно тужилаштво мора водити рачуна о испуњености својих обавеза да информације о свом раду буду доступне јавности под једнаким условима за све медије, а све сходно Закону о јавном информисању.

Однос јавног тужилаштва према јавности подразумева и поступање сходно Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС“ 120/2004, 54/2007, 149/2009 и 36/2010) те је неопходно да по поднетом захтеву за приступ информацијама од јавног значаја благовремено и законито одговорити на постављене захтеве, с тим да је обавеза јавног тужиоца у том случају да поштује Закон о заштити података о личности („Службени Гласник РС“ 97/2008 и 107/2012) уз благовремено поступање по захтевима Повереника за информације од јавног значаја и заштите података о личности, истом благовремено достављати годишњи извештај у погледу примене наведених закона. У вези с тим доноси се Информатор о раду јавног тужилаштва који се сваке године ажурира, као и у току године уколико постоји промена

у раду и организаацији тужилаштва. Пружањем информација о раду тужилаштво повећава и поверење грађана у рад тужилаштва, а самим тим и код грађана се развија свест о доступности јавног тужилаштва. Грађани своје право пред Основним јавним тужилашвом остварују подношењем кривичних пријава, притужби, представки грађана. Поступање по притужби на рад јавног тужиоца је прописано чл. 73 ст. 2 Правилника о управи у јавном тужилашству. О одлукама се обавештава подносилац, Високи савет тужилаштва, Министарство правде, Врховно јавно тужилаштво, Више јавно тужилаштво уколико су притужбе поднете преко тих органа.

У случају да странка лично приступи у просторије тужилаштва пријаве, притужбе, представке се примају на записник који заступа дежурни јавни тужилац или други јавни тужилац кога одреди главни јавни тужилац. Пријем грађана и странака врши се радним даном у време које одреди главни јавни тужилац, а грађане прима дежурни јавни тужилац или други јавни тужилац који је одређен одлуком главног јавног тужиоца.

Ради поверења грађана у рад јавног тужилаштва у борби против корупције потребно је са већом озбиљношћу узети обраћање грађана који се често обраћају тужилашству директно или путем анонимних пријава који имају сазнања о постојању кривичних дела. У досадашњој пракси се показало да грађани имају непосредних сазнања у раду органа локалне и регионалне власти и да би се повећало поверење грађана у рад јавног тужилаштва сматрам да је неопходно повећати сарадњу са организацијама цивилног друштва.

4. Ефикасност рада увођењем савремених технологија

У Основном јавном тужилашству у раду се користе рачунари у сврху обраде текста, за вођење различитих евиденција, у управним стварима, за штампање, у писарници, за рачуноводствене послове, за праћење прописа, судске и јавнотужилачке праксе и др. У претходним годинама у тужилашству су обезбеђена потребна средства за обнављање постојећих и набавку нове рачунарске опреме, на оптималном нивоу који обезбеђује ефикасно функционисање, складиштење и пренос информација, одржавање и заштиту системског пословног софтвера, у ком циљу је спроведена обука запослених, како би се уредиле евиденције и чување свих информатичких ресурса у јавном тужилашству. У раду са рачунаром сходно се примењују одредбе Правилника о управи у јавном тужилашству тако да се морају обезбедити сви подаци који се обрађују уобичајеним начином вођења евиденције и рада у тужилашству. У Основном јавном тужилашству у Врбасу није инсталиран САПО софтвер, који би омогућио ефикасније праћење и извештавање о раду .

5. Обрада јавнотужилачке праксе

Након што је основано Одељење за јавнотужилачку праксу у Врховном јавном тужилашству одређена је контакт тачка у Основном јавном тужилашству у Врбасу, а у току месеца Апелационом јавном тужилашству у Новом Саду путем Вишег јавног тужилаштва у Сомбору тужилаштво доставља своје јавнотужилачке одлуке (псеудонимизиране и анонимизиране) које су значајне за формирање јавно тужилачке праксе.

6. Повећање ефикасности и стручности рада кроз учешће на саветовањима, научним скуповима и семинарима

Како би се повећала ефикасност и стручност рада потребно је наставити са организовањем састанака са представницима Полицијских управа, подручних полицијских станица, Пореском полицијом, Републичким инспекцијама, Центрима за социјални рад, Електро-привредом Војводине и другим државним органима који се појављују као подносиоци кривичних пријава.

Активно учешће на семинарима, радионицама, обукама и јавним расправама које организује Правосудна академија је непоходно ради бољег оспособљавања носилаца јавнотужилачке функције, те учешћем на састанцима и саветовањима која организује Апелационо јавно тужилаштво и Врховно јавно тужилаштво, ради разматрања актуелних питања из делокруга рада тужилаштва.

7. Поштовање начела Етичког кодекса јавних тужилаца

Етички кодекс јавних тужилаца донео је Високи савет тужилаштва („Сл. гласник бр. 10/23) којим се ближе уређују етичка начела : законитост, самосталност непристрасност, сразмерност, одговорност, посвећеност и достојанство у сврху поштовања стандарда професионалне етике како у вршењу јавнотужилачке функције тако и изван ње са циљем јачања владавине права и поверења јавности у рад јавног тужилаштва. У вези са наведеним као главни јавни тужилац настојаћу да се у свом раду перманентно придржавам основних етичких начела и принципа, да настојим да то чине и јавни тужиоци и да сваки носилац јавнотужилачке функције поштује права свих учесника у поступку, поштује и штити људске слобода и права, да исказује одговорност и посвећеност у свом раду, да стално усавршава своја теоријска и практична знања и вештине неопходне за вршење јавнотужилачке функције, да се у вршењу функције и приватном животу уздржи од сваког понашања које би могло да наруши част и углед јавнотужилачке функције, и да у сваком моменту без обзира на околности врши дужност и предузима службене радње у складу са националним и међународним законодавством, да прати судску праксу домаћих и међународних судова и Европског суда за људска права. Потребно је поступати у јавном интересу и у име друштва и тежити да се постигне равнотежа између општег интереса друштва и интереса права појединаца. Значајно кршење етичког кодекса може представљати и дисциплински прекршај, те је у том смислу неопходна и доследна примена Правилника о дисциплинским органима Високог савета тужилаштва и дисциплинском поступку ("Службени гласник бр.33/2024" од 18.04.2024.године) којим је уређена дисциплинска одговорност, дисциплински органи и дисциплински поступак и основаност за жалбу.

Етички кодекс упућује носиоце јавнотужилачке функције да у сваком моменту врше јавнотужилачку функцију предано, поштују и штите правила која се односе на људска права. Етичким кодексом јавнотужилачке етике утврђена су начела и правила понашања главних јавних тужилаца и јавних тужилаца који су увек дужни придржавати се циља,

очувања и даљег развоја достојанства и угледа јавног тужилаштва као самосталног државног органа.

Као носилац јавнотужилачке функције дужна сам да своју функцију вршим законито и да штитим углед и част јавнотужилачке професије и да својим понашањем чувам углед у професионалној средини и ван ње, да штитим јавни интерес и поступама без дискриминације по било ком основу, да се према другим лицима односим са поштовањем уважавајући њихову личност, углед њихове функције и њихове посебности, што је дужност и јавних тужилаца. Посебну пажњу носиоци јавнотужилачке функције требају посветити интересима оштећених и жртава кривичних дела и да им пружају сваку врсту заштите сходно важећим законским прописима. Носиоци јавно тужилачке функције су дужни да штите људско достојанство, људска права и слободе и да се у јавности уздрже од изјаве који би могли да доведу у сумњу непристраност, а посебно да не дају коментаре и не износе податке из предмета у којима поступају.

За очување и унапређења угледа јавног тужилаштва у јавности сматрам да и понашање државних службеника запослених у јавном тужилаштву доприноси јачању и угледу и јачању поверења грађана и афирмације јавног тужилаштва и јачање поверења у рад јавног тужилаштва. То би се у првом реду огледало у односима држаних службеника према грађанима и у односу према раду у тужилаштву, посебно да се не сме користити службена информација до које се дошло у вршењу послова.

8. Закључак

Основни циљеви и задаци које Основно јавно тужилаштво у Врбасу треба да оствари у свом раду су очувања владавине права и допринос смањењу стопе криминалитета, законит, ефикасан, благовремен и транспарентан рад, предузимање свих законом дефинисаних овлашћења за заштиту уставности и законитости, наменско и економично трошење новчаних средстава и очување тајности податка.

Ради остваривања наведених циљева неопходно је створити добар систем контроле рада јавног тужилаштва, примењивати моделе којима се повећава ефикасност у раду и искоришћавају сви расположиви капацитети јавног тужилаштва, затим јачати сарадњу са другим државним органима и институцијама, поступати у законским оквирима и у складу са издатим упутствима виших јавних тужилаштава, те у свему благовремено отклањати и исправљати уочене грешке и проблеме. Кроз спровођење овог програма настојаћу да се средства у буџету од оних који су већ планирана годишњим буџетом рационално и економично троше.

У својству старешине Основног јавног тужилаштва у Врбасу лично ћу настојати да својим залагањем, упорношћу и посвешћеношћу да се наведени циљеви остваре, да допринесем јачању угледа и поверења у јавнотужилачку организацију, као и да се унапреди положај и статус носиоца јавнотужилачке функције.

Кандидаткиња за
главног јавног тужиоца
Јасмина Ђуровић